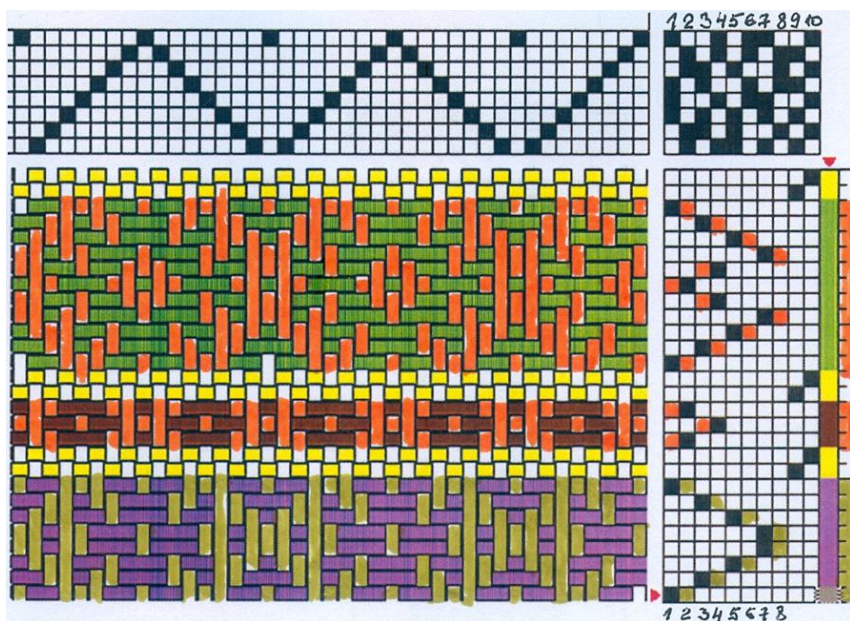

Jostiņsegu aušana Siguldas novadā

8 nīšu kārtas, 8 raksta un 2 vienkārtņa paminas

Aužot ar vienkārtīgu nešķeterētu dziju, velkos lieto k/v spoļišu diegus Nr.30 un šķietu Nr. 59/1

Aužot ar divkārtšķeterētu dziju, raksts būs lielāks, izteiktāks, velkiem lieto spoļišu diegus Nr.10 un šķietu Nr. 42/1

Jostiņsegas ir viens no audu rakstotā ripsa audumu veidiem, kur vienlīdz labi izmantojamas auduma abas puses. Rakstu veido audu diegi, brīvi izlokoties starp velku diegiem, un bez saistījuma veido pārstaipus tādā blīvumā, lai velku diegi nebūtu redzami. Pārstaipi nedrīkst būt gari! Katrai raksta daļai nepieciešama viena nīšu kārta. Šo tehniku var pielietot segu, spilvenu, sienas dekoru, paklāju, kā arī apģērbu audumu darināšanai. Tehniski iekārtojums līdzīgs audējiem pazīstamajam un bieži joslu segu aušanā lietotajam vienkāršajam “rožceliņam”, ko raksturo 4 nīšu kārtas, vienpusēji atvērts smailais nītījums un abpusējais trinīša sējums. Taču piedāvātajā variantā tiek palielināts nīšu kārtu skaits līdz 8 un izmainīts paminu sējums (skat. attēlu), kas, mainot 8 raksta daļu secību, dod iespēju veidot daudzveidīgas ornamentu joslas.

Lai josla audu rakstota ripsa tehnikā iegūtu krāsainu rakstu, lieto vismaz divus atšķirīgu krāsu audus, kur pirmo ņem par pamatu, bet nostiprina ar otru, veidojot ornamentu. TLMS “Krimulda” audējas katras josliņas aušanai lieto vairāk nekā 2 saskaņotus krāsu toņus (līdz pat 12), ar to panākot īpaši izteiksmīgus krāsainus rakstus.

Izpētot literatūras avotus par jostiņsegu aušanu 20. gs. 20. un 30. gados (Anna Skuja “Paraugi audumiem” Latviešu sieviešu nacionālās līgas 1940. gada izdevums 130.-145. lpp. un Dainas Kraukles pētījums “Dienvīdlatgalē austās segas”, ko izdevis LNK 2020.gadā), var secināt, ka tai laikā tika lietotas sarežģītas auduma iekārtošanas tehnikas ar 9-16 nīšu kārtām, bieži pielietojot velkamo ierīci, audumu iekārtojumu divkārtnītis vai ar skalu palīdzību. Savukārt auduma paraugs no Kaucmindes Mājturības semināra, kas austs 1932. gadā skolotājas Aleksandras Liepiņas (pēc laulībām ar Arvīdu

Dzērvīti 1934.gadā Dzērvītis) vadībā, iekārtots audu rakstota auduma tehnikā, kur audu pavedienu nostiprina ar vienkārtna aizaudu.

Attēlā redzamajā zīmējumā paminu sējumā pirmās 8 paminas domātas joslu rakstu veidošanai un ir sakārtotas pa pāriem (1-2, 3-4, 5-6, 7-8). Savukārt 9.un 10. paminai ir pievienotas vienkārtna aušanas iespējai, ko lieto pēc vajadzības (piemēram, lai atdalītu josliņas, bet var arī nelietot).

Zīmējumā tehniski attēlota pamatraksta aušana un paminu minuma kārtība. Dažādi kombinējot 8 raksta daļas (saglabājot pāru sistēmu), un mainot pavedienu krāsas, iegūstami daudzveidīgi ornamentu.

Pirms uzsāk aušanu, plāno krāsu salikumus un josliņu rakstus.